

TUTUSTU JA VALITSE

Avoimet ovet ja koulutusvalinta Hauholan koulun oppilailla 2007

Mulari Eeva-Liisa

**Kehittämishankeraportti
Elokuu 2008**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
. Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) MULARI, Eeva-Liisa	Julkaisun laji Kehittämishanke	
	Sivumäärä 33	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus Salainen _____ saakka	
Työn nimi TUTUSTU JA VALITSE Avoimet ovet ja koulutusvalinta Hauholan koulun oppilailla 2007		
Koulutusohjelma Ammatillinen opinto-ohjaajakoulutus		
Työn ohjaaja(t) LOUHI-JAUHAINEN, Marjaana		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä Peruskoulun viimeisellä luokalla olevat oppilaat joutuvat koulutusvalinnassaan tekemään suuria päätöksiä. Opinto-ohjauksen pitää tukea tätä päätöksentekoa perusteella ja myös toisella asteella. Oppilaille pitää antaa mahdollisimman paljon oikeaa, realistista ja ajantasaista tietoa koulutuksesta ja eri ammateista. Hyvin monesti vaillinaisella tai väärällä tiedolla hakupäätöksen tehnyt nuori keskeyttää opintonsa. Kainuussa ovat jo monena vuonna alueen peruskoulun viimeisellä luokalla olevat käyneet tutustumassa Kainuun ammattiopistossa. Päivän aikana he ovat voineet tarkemmin tutustua kolmeen erilaiseen koulutusosastoon opiskelija tutoreiden johdolla. Tavoitteena on ollut tehdä vierailusta ikimuistoinen, mutta myös asiasisällöltään antoisa. Tässä kehittämishakkeessa tutkittiin vierailun vaikutusta valintoihin ja niitä toiveita ja parannusehdotuksia, mitä oppilaille vierailun aikana ja sen jälkeen tuli mieleen. Suurin osa yhdeksäsluokkalaisista oli tyytyväisiä tutustumispäivään. Teoriapainotteisuus sai jonkin verran negatiivista palautetta, mutta kaiken kaikkiaan vierailut koettiin hyvänä. Myös hyviä parannusehdotuksia tuli, mm. vierailun sisältöön liittyen. Kainuun ammattiopistossa tutkimuksen antia pitää käyttää tutustumispäivän suunnittelussa apuna ja kehittää sitä tässä tutkimuksessa saatujen toiveiden pohjalta, niin että se entistä paremmin tukee nuorta hänen valinnoissaan.		
Avainsanat (asiasanat) nívelvaiheen ohjaus, tutustumispäivä, ammatinvalinta		
Muut tiedot		

Author(s) MULARI, Eeva-Liisa	Type of Publication Development project report	
	Pages 33	Language Finnish
	Confidential Until ☐	
Title BECOME ACQUAINTED AND CHOOSE Open doors and education choice on students of the Hauhola school 2007		
Degree Programme Ocational guidance counselling education		
Tutor(s) LOUHI-JAUHAINEN, Marjaana		
Assigned by		
Abstract <p>The pupils on the last class of the comprehensive school have to make big decisions in their education choice. The student counselling must support this decision-making with a positive and also with the second degree. The pupils must be given as much correct, realistic and real-time information as possible about education and about separate professions. Very often the young who has made the search decision interrupts his study with the incomplete or wrong information.</p> <p>In Kainuu the ones on the last class of the area have many years to become acquainted in the vocational college of Kainuu. During the day they have been able to become acquainted with three different training departments in more detail with the management of tutor, a student. The objective has been to make the visit immemorial but rewarding also from its contents.</p> <p>In this developing chip the effect of the visit on the choices and those wishes and improvement proposals were studied which to the pupils during the visit and after that came to the mind.</p> <p>The majority of the pupils were satisfied with becoming acquainted day. The theory share got some negative feedback but on the whole the visits were experienced as good. Also the good improvement proposals came in connection, among others, with the contents of the visit.</p> <p>The contribution of the study must be used as help in the vocational college of Kainuu in the planning of the becoming acquainted day and it must be developed based on the wishes that have been received in this study, so that it better than before will support the young in his choices.</p>		
Keywords control of the joint stage, becoming acquainted day choice of a career		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	4
1.1 Kehittämishankkeen lähtökohdat ja tarve	4
1.2 Kehittämishankkeen tavoitteet ja kehittämistehtävä	5
2 NUOREN PÄÄTÖKSENTEON JA VALINTOJEN TUKEMINEN.....	6
2.1 Nuoren päätöksentekoprosessin taustalla olevat tekijät	6
2.2 Oppilaitoksen tekemä työ opiskelijan valintojen tukemiseen	6
2.3 Nivelvaiheohjaus perusopetuksesta ammatilliselle toiselle asteelle	7
3 KEHITTÄMISHANKKEEN TUTKIMUSONGELMAT	8
4 KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTTAMINEN	8
4.1 Tutkimusmenetelmä	8
4.2 Aineistojen keruu ja käsittely	9
4.2.1 Ensimmäinen kysely	9
4.2.2 Tutustumispäivän jälkeinen kysely	9
4.2.3 Yhteisvalinnan jälkeen tehty kysely.....	10
5 KEHITTÄMISHANKKEEN TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU	10
5.1 Ensimmäinen kysely	10
5.2 Tutustumispäivän jälkeen tehty kysely	11
5.3 Yhteisvalinnan jälkeen tehty kysely.....	13
5.4 Yhteenveto tuloksista	14
6 KEHITTÄMISEHDOTUKSET JA POHDINTA	16
6. 1 Miten tutustumispäivää pitäisi kehittää?	16
6. 2 Kehittämisehdotukset	17
LÄHTEET	19
LIITTEET	

1 JOHDANTO

1.1 Kehittämishankkeen lähtökohdat ja tarve

Opetusministeriön kehittämissuunnitelman (2008, 59-61) mukaan on perusopetuksen toimintamuotoja kehitettävä vastaamaan nykyistä paremmin nuorten yksilöllisiä tarpeita siten, että opiskelumenetelmät ja nuorille tarjottava tuki edesauttavat perusopetuksen loppuunsaattamista ja toisen asteen koulutukseen siirtymistä. Siirtymistä perusopetuksesta toisen asteen koulutukseen tuetaan edelleen. Onnistuneiden koulutusvalintojen varmistaminen edellyttää haku- ja valintamenettelyjen, ohjauksen ja tiedottamisen kehittämistä sekä valmistavan koulutuksen laajentamista.

Vuosittain noin 12 500 nuorta on vaarassa jäädä julkisen koulutusjärjestelmän ulkopuolelle. Nämä ovat niitä nuoria, jotka suorittavat perusopetuksen heikoin arvosanoin, keskeyttävät perusopetuksen, eivät hakeudu toisen asteen koulutukseen tai keskeyttävät opintonsa ensimmäisen opiskeluvuoden aikana. Perusopetuksen suorittaneita, mutta tulevaisuuden yhteiskunnan, työelämän kehityksen ja laadukkaan elämän kannalta keskeisiä tietoja ja taitoja heikosti hallitsevien oppilaiden määrä on kasvanut. Ongelmat ilmenevät koulutusväylän tai koulutusalan valinnan epävarmuutena sekä koulutuksen keskeyttämisenä. (Opetusministeriö 2008, 58-59)

Ammatillisen koulutuksen yksi tärkeimpiä onnistumisen lähtökohtia on se, että tuleva opiskelija tietää millaiselle alalle hän on hakeutunut ja millaiseen ammattiin hän valmistuu. Valitettavan usein (ainakin Kainuun Ammattiopistossa) keskeyttämisen syy on se, ettei tiedetty millainen koulutusala on ja mitä kaikkea se vaatii opiskelijalta. Kainuun ammattioppilaitoksessa on haluttu antaa mahdollisimman paljon tietoa valintojen pohjaksi ja siksi peruskoulun yläkoululaisille järjestetään erilaisia tutustumispäiviä ja -tapahtumia. Oppilaitos järjestää vuosittain peruskoulun yhdeksäsluokkalaisille tutustumisviikon loka- marraskuussa. Yhteisesti eri tahojen kanssa on sovittu, että kaikki alueen yhdeksäsluokkalaiset, myös lukioon aikovat, ovat tutustumisessa mukana. Koskaan ei kuitenkaan ole varsinaisesti tutkittu tutustumispäivien todellista vaikutusta valintoihin. Palautetta on kerätty lähinnä päivien onnistumisesta.

1.2 Kehittämishankkeen tavoitteet ja kehittämistehtävä

Kehittämishankkeen tarkoitus oli kerätä tutustumisviikon kehittämisen kannalta olennaista tietoa. Se, onko tutustumisella vaikutusta valintoihin, on varmasti yksi tärkeä tietoa päivän suunnittelijoille ja toisaalta antaa pohjaa ohjaustilanteisiin myös peruskoulussa. Perusopetuksen oppilaanohjaukseen tutkimuksella saadaan tietoa valintoihin vaikuttavista tekijöistä ja tutustumispäivän hyödyistä 9. luokkalaisille. Myös mahdolliset ongelmakohdat esim. esittelyjen toteutuksessa ja päivän järjestelyissä selvitetään.

Työssä selvitettiin Kajaanin kaupungin Hauholan koulun 9. luokkalaisten ajatukset kevään 2007 yhteisvalinnasta Kainuun Ammattiopistoon tehdyn tutustumispäivän ennen ja jälkeen. Näin saadaan selville tutustumispäivän vaikutus valintoihin ja mitä hyvää tai huonoa tutustumispäivän toteutuksessa on. Näitä tietoja käytetään pohjana päivän kehittämissuunnitelmille. Keväällä kysyttiin välittömästi yhteisvalinnan jälkeen lopulliset valinnat ja päätöksentekoon vaikuttaneet keskeiset tekijät.

Koska aiemmin tehdyissä tutkimuksissa on esitetty, että valintoihin vaikuttavat monet tekijät, on tässä tutkimuksessa toisena osana selvittää mitkä syyt vaikuttavat siihen, että syksyllä tehdyt valintapäätökset kenties muuttuvat yhteisvalintaan mennessä vai muuttuvatko ne?

Tässä hankkeessa oli tavoitteena saada selville tutustumisviikon hyöty peruskoululaisille, vaikutus valintoihin, selkeät parannuskohteet ja hyvät käytänteet. Tämän avulla voitaisiin peruskouluissa tapahtuvaa ohjaamista suunnata paremmin niihin asioihin, jotka tutustumispäivää ennen tai sen aikana nousevat esiin. Toisaalta KAO:ssa voitaisiin päivän suunnittelua ja toteutusta tarvittaessa muuttaa niin, että se vastaisi tutustujien tarvetta.

Hankkeella pyrittiin löytämään myös ne tekijät, mitkä vaikuttavat tutustumispäivän ja yhteisvalinnan välisenä aikana valintoihin ja varsinkin niiden muutoksiin. Tästä saadaan pohjatietoa myös ohjaustilanteisiin ja voidaan toisaalta miettiä, onko tutustumispäivän ajankohta paras mahdollinen.

2 NUOREN PÄÄTÖKSENTEON JA VALINTOJEN TUKEMINEN

2.1 Nuoren päätöksentekoprosessin taustalla olevat tekijät

Peruskoulun ohjausjärjestelmän tarkoituksena on tarjota hyvät lähtökohdat nuorille päätöksenteon harjoitteluun ja se antaa samalla nuorille hyvän mahdollisuuden harjoitella vastuunottoa. Kun nuori yhdeksännellä luokalla miettii tulevia koulutusvalintoja ja tekee todellisia, omaan tulevaisuuteensa vaikuttavia päätöksiä, nämä taidot joutuvat koetukselle. Näissä tilanteissa ohjaajilla on suuri vastuu, niin että nuori saa todellista tietoa päätöksenteon pohjaksi ja tarvittaessa myös mahdolliset virhevalinnat tunnistetaan ja korjataan. (Virtala 2005, 47-48)

Siirtymävaiheessa peruskoulusta toiselle asteelle nuoren identiteetti on rakentumassa ja löytämässä jäsentyneen rakenteen. Keskeiset kehitystehtävät ovat itsenäisen persoonallisuuden ja henkilökohtaisten sosiaalisten roolien määrittäminen. Omaa opiskelua ja tulevaisuutta koskevat valinnat ovat osa tätä kehitystehtävää. Tämä antaa ohjaajalle hyvät onnistumisen mahdollisuudet, nuoret ovat erittäin motivoituneita tekemään päätöksiä omasta tulevaisuudestaan. Tekijät jotka eri tutkimuksien mukaan vaikuttavat nuorten koulutus- ja urasuunnitelmiin sekä niihin liittyviin asenteisiin ovat: sukupuoli, asuinpaikka, toiveammatti sekä arvot, sosiaalinen tausta ja koulumenestys, vanhemmat, kaverit ja massamedia. (Virtala 2005, 48-65)

2.2 Oppilaitoksen tekemä työ opiskelijan valintojen tukemiseen

Nuoruus koostuu lukuisista roolimutoksista, tärkeimpinä irrottautuminen omasta perheestä ja kyky tehdä itseään koskevia päätöksiä. Nuori miettii ja punnitsee valintoja, jotka liittyvät koulutukseen, ammatinvalintaa, elämäntapaan ja ihmissuhteisiin. Avoimet koulutusväylät ja lisääntyneet valinnanmahdollisuudet vaativat nuorilta jatkuvaa tietoista ja aktiivista valintoja. Valintoja tukevien ohjauspalvelujen painopistettä tulee siirtää koulun päättövaihetta selvästi varhaisempiin vaiheisiin. (Lerkkanen toim. 2006, 35-36)

Kun nuori peruskoulun yläkoululainen mietti tulevaa jatko-opiskelupaikkaa, ei hän voi ainakaan sanoa, ettei tietoa löytyisi. Mutta joskus voi olla niin että tietoa on liikaa tai käytetty kieli ja terminologia ovat liian vaikeita. Omalle kahdeksaluokkalaiselleni kävi näin. Kouluun tuli merkonomi puhumaan alan opiskelusta ja työstä. Luento meni

tytöltä ja kavereilta ohi, kun he miettivät että mikä on merkonomi. Kiinnostus ja ymmärtäminen voivat olla pienestä kiinni.

Nykyaikana myös jokainen opiskelija on oppilaitokselle tärkeä ja toisaalta oppilaitoksella on velvoite antaa nuorille koulutusta. Kilpailu on kova, ei ainoastaan yksittäisestä opiskelijasta vaan ammatillinen oppilaitos on alkanut yhä enenevässä määrin kiinnostaa myös hyvin peruskoulussa menestyneitä nuoria. Tämä nähdään lukioissa uhkakuvana.

Markkinointi onkin koventunut, valinnaisuutta, opiskelun joustavuutta ja itsenäisyyttä pidetään markkinoinnissa esillä, samoten oppilaitoksien nykyaikaisuus tietoteknisine ihmeineen on mukana markkinoinnissa. Monessa koulussa houkuttimina käytetään kannettavia tietokoneita tai jotain muuta teknistä apuvälinettä. Nuorten valintoihin vaikuttavat myös median kautta tulevat viestit, vaikka ne antaisivatkin varsin yksipuolisen kuvan ammatista, tästä hyvänä esimerkkinä on vaikkapa esim. kokkiohjelmat.

Kainuussa nuorten valinnan tueksi on jo useita vuosia järjestetty tutustumispäivä ammatilliseen koulutukseen. Päivän aikana on voinut käydä haluamissaan kolmessa kohteessa ja tutustua eri osastoihin. Aina kuitenkin nuorten ajatus päivän sisällöstä vastaa päivän antia.

2.3 Nivelvaiheohjaus perusopetuksesta ammatilliselle toiselle asteelle

Nivelvaiheen ohjaus (perusopetuksesta toiselle asteelle) on tärkeä osa nuoren opiskelijan ohjaamisessa. Ammatinvalinta, ammattituntemus, realistiset kuvat työtehtävistä ovat kaikki niitä asioita, jotka kokemukseeni pohjautuen vaikuttavat oikeisiin valintoihin. Riittävä alkuohjaus ammatillisen koulutuksen alussa on myös tärkeä. Mitä paremmin asiat käsitellään, sitä vahvemmin nuori kokee kuuluvansa opiskelupaikkaan. Ryhmytyminen ja siihen liittyvät asiat vahvistavat nuoren tarvetta kuulua johonkin ryhmään. Keskeyttämisherkkyys on tilastojen mukaan suurimmillaan opintojen alkuvaiheessa ja siihen haasteeseen tulee ammatillisella puolella ainakin Kajaanissa pyrkiä vastaamaan.

3 KEHITTÄMISHANKKEEN TUTKIMUSONGELMAT

Tässä tutkimuksessa keskityttiin tutkimaan yksittäisen ohjaustilanteen eli tutustumispäivän vaikutusta valintapäätöksiin ja toisaalta mitkä edellä mainituista tekijöistä voivat vaikuttaa myöhemmin tapahtuviin muutoksiin valinnoissa. Samalla selvitettiin tutustumispäivän mahdollisia kehittämistarpeita. Valintoihin vaikuttavia asioita on tutkittu paljon, eikä tarkoitus ole tutkia asiaa uudestaan vaan nimenomaan tämän tutkimusjoukon valinnat suhteessa tutustumispäivään.

Tutkimusongelmiksi määriteltiin:

Mikä vaikutus tutustumispäivällä on Hauholan koulun 9. luokkalaisten valintoihin?

Mitä kehittämiskohteita tutustumispäivään löytyy?

Mitkä tekijät vaikuttavat valintojen vaihtumiseen tutustumispäivän ja yhteisvalinnan välisenä aikana?

Oletuksena tutkimuksessa oli, että tutustumispäivä on merkittävä valintoihin vaikuttava opinto-ohjauksellinen menetelmä, mutta että sen toteuttamiseen pitäisi saada erilaisia elementtejä. Myös ennakkoon ajateltiin, että 9. luokkalaiset eivät vielä syksyllä tiedä tulevia jatko-opiskelupaikkojaan kovin tarkasti ja siksi tutustuminen on sijoitettu yhdeksännen luokan syksyyn.

4 KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimusmenetelmä

Kolmivaiheisella kyselyllä selvitettiin Kajaanin kaupungin Hauholan koulun 9. luokkalaisten ajatukset kevään yhteisvalinnasta Kainuun Ammattiopistoon tehdyn tutustumispäivän ennen ja jälkeen. Näin saatiin selville tutustumispäivän vaikutus valintoihin ja mitä hyvää tai huonoa tutustumispäivän toteutuksessa on. Näitä tietoja käytetään pohjana päivän kehittämissuunnitelmille. Lopuksi kysyttiin välittömästi yhteisvalinnan jälkeen lopulliset valinnat ja mahdollisiin muutoksiin vaikuttaneet keskeiset tekijät.

Kehittämishankkeen tarkoitus oli kerätä tutustumisviikon kehittämisen kannalta olennaista tietoa. Se, että onko tutustumisella vaikutusta valintoihin, on varmasti yksi tärkeä tietoa päivän suunnittelijoille ja toisaalta antaa pohjaa ohjaustilanteisiin myös peruskoulussa. Myös mahdolliset ongelmakohdat esim. esittelyjen toteutuksessa ja päivän järjestelyissä selvitettiin. Tutkimuksessa ei varsinaisesti pyritty selvittämään yleensä valintoihin vaikuttavia tekijöitä, muuten kuin siltä pohjalta, miten ne vaikuttivat yhdessä tutustumispäivän kanssa.

4.2 Aineistojen keruu ja käsittely

Tutkimus tehtiin Hauholan koulussa Kajaanissa. Tutkimusjoukko oli koko yhdeksäsluokkalaisten ikäryhmä tässä koulussa eli kaikkiaan 92 oppilasta. Koska kyselyt tehtiin normaalien oppituntien aikaan, oli jokaisesta kyselystä pois opiskelijoita n. 10 %. Tämä ei kuitenkaan vaikuta tämän kyselyn luotettavuuteen. Koska kyselyssä oli tavoitteena saada nimenomaan tietoa tutustumispäivän kehittämistä varten, vastaa yksi yhdeksäsluokkalaisten ryhmä keskimäärin kaikkia tutustumispäivään osallistuvia oppilaita. Kajaanissa peruskoulun yhdeksättä luokkaa suorittaa n. 400 oppilasta vuosittain, joten tämä otos on noin 25 prosenttia koko määrästä. Sitä voidaan pitää jo edustavana otoksena koko perusjoukosta. Ensimmäisessä vaiheessa tutkimusta suunniteltiin ko. koulun opinto-ohjaajien kanssa. Kun tutkimuksen päävaiheet oli mietitty, anottiin lupa perusopetuksen vastuualuepäälliköltä tutkimuksen tekemiseen. (Liite 1)

4.2.1 Ensimmäinen kysely

Ennen tutustumispäivää, kun opiskelijat miettivät minne osastoille menevät tutustumaan, oli ensimmäinen kysely sen hetkisistä ajatuksista yhteisvalinnasta ja odotuksista tutustumispäivää kohtaan sekä siitä milloin päätös koulutusvalinnasta on tehty. (Liite 2).

4.2.2 Tutustumispäivän jälkeinen kysely

Välittömästi tutustumispäivän jälkeen tehdyllä kyselyllä selvitettiin tutustumispäivän anti oppilaille ja sen hetkiset hakuajatukset sekä oliko tutustumispäivällä vaikutusta

niihin. (Liite 3) Kyselyssä käytettiin pohjana valmista palautelomaketta, joka KAO:lla on ollut käytössä jo useampana vuonna.

4.2.3 Yhteisvalinnan jälkeen tehty kysely

Kolmas kysely tehtiin maaliskuussa, heti lopullisen yhteisvalinnan jälkeen. (Liite 4) Tällä kysymyksellä selvitettiin lopulliset hakutoiveet ja valintoihin vaikuttaneet tärkeimmät syyt. Myös tutustumispäivän vaikutuksesta kysyttiin.

5 KEHITTÄMISHANKKEEN TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU

5.1 Ensimmäinen kysely

Kyselyyn vastasi 85 oppilasta 92 mahdollisesta, tyttöjä 47 ja poikia 38. Tässä vaiheessa eli lokakuun 2006 alussa lukioon oli menossa tytöstä 61 % ja pojista 50 %. Vastaavasti ammatilliseen koulutukseen aikoi hakeutua 30 % tytöistä ja pojista 24 %. Tässä vaiheessa vastaajista 19 % ei vielä tiennyt minne hakisi eli peräti viidennes oppilaista, näistä tyttöjä oli 9 % ja poikia 26 %.

Ensisijaisia hakutoiveita, eri koulutusaloille ammatilliselle puolelle haluavilla, oli melko tasaisesti kaikilta koulutusaloille luonnonvara-alankoulutusta lukuun ottamatta. Tosin 32 % ei vielä tiennyt tarkkaan minkä alan valitsisi eli vastasi kohtaan en tiedä vielä. Myöskään koulutusohjelmavalinnat eivät olleet vielä kovin selkeitä ja tuleva tutkintonimeke ei ollut kovin tuttu. Muutama oli osannut nimetä, mihin koulutusohjelmaan on hakemassa.

Tutustumispäivän odotukset olivat vaihtelevia mutta eniten eli neljäsosa vastaajista odotti teoria tietoa kiinnostavista koulutusaloista, sen jälkeen toivottiin tasaisesti esittelyjä itse kokeillen ja tilaesittelyjä. Tutustumispäivän sisällöstä oli kolme neljäsosaa toivonut seuraavia asioita; kiva päivä, saa olla pois koulusta, ei mitään ja tietoa siitä millaista on opiskella amiksessa.

Vastaajista peräti yksi kolmasosa ilmoitti tehneensä jatkokoulutusvalinnan jo 7. luokalla ja 8. luokalla sen oli tehnyt yksi viidesosa ja 9. luokalla vain reilu kymmenen prosenttia. Kolmasosa vastaajista ei muistanut päätöksentekoa tai ei ollut tehnyt vielä päätöstä.

Tässä otoksessa tytöt olivat varhaisempia päätöksentekijöitä kuin pojat. 7. luokalla päätöksen tehneistä 2/3 oli tyttöjä ja ei muistaneita tai ei vielä päätöstä tehneistä 2/3 poikia. Eroja päätöksenteossa tyttöjen ja poikien välillä lukioon tai ammatilliseen koulutukseen hakeneissa ei sen sijaan ollut.

Päätöksentekoon eniten vaikuttaneita asioita oli oma kiinnostus ammattialaan, peräti 34 % vastaajista oli valinnut sen toiseksi vaihtoehdoksi, vastaajista oli yhtä paljon tyttöjä ja poikia. Seuraavaksi eniten päätöksenteossa painottui se että, opiskelupaikka löytyi Kajaanista. Tarkat jakaumat eri vaihtoehtojen välillä näkyvät taulukosta 1. Kaikkien kysymyksien vastausjakaumat löytyvät liitteenä olevasta täytetystä kysymyslomakkeesta, johon ne on merkitty. (Liite 5)

TAULUKKO 1 Päätöksenteossa vaikuttavat asiat lokakuussa 2006

Päätöksenteossa vaikuttavat asiat	kaikki %	vastaajista	
		tyttöjä %	poikia %
oma kiinnostus ammattialaan	34,5	53	47
opiskelupaikka löytyy Kajaanista	17	62	38
halu opiskella lukiossa ja sen jälkeen korkea-asteella	15	73	27
en tiennyt mihin hakisin, niin menen lukioon	10	52	48
joku muu	5	63	37
en ole miettinyt asiaa	7	50	50
vanhemmat/sisarukset yms. tuttava on alalla töissä tai koulussa	1	50	50
kaveri hakee samalle alalle	0,5	100	0
tyhjiä	10	32	68
yhteensä	100		

5.2 Tutustumispäivän jälkeen tehty kysely

Toiseen kyselyyn vastasi 84 oppilasta 92 mahdollisesta. Tyttöjä ja poikia ei eritelty, koska kysymykset olivat luonteeltaan sellaisia, että niissä ei etukäteen mietittynä ollut sukupuolella merkitystä. Tässä kyselyssä tärkeimmät tulokset olivat kokemukset tutustumispäivästä ja parannusehdotukset.

Peräti 70 % vastaajista oli saanut ajatuksia tulevaisuuden suunnitelmiinsa ja 71 % oli sitä mieltä, että vierailu aika kohteissa oli sopivan mittainen. 46 % eli melkein puolet oli myös tyytyväisiä tutoreiden opastukseen. Kysymykseen mikä oli mielenkiintoisinta eri osastoilla, tuli vastaajista riippuen hyvin erilaisia osasto vaihtoehtoja, mutta selkeästi

tyytyväisimpiä oltiin oltu osastoihin, joissa sai tehdä jotakin. Lähes kaikki eli 95 % olivat päässeet haluamalleen alalle tutustumaan. Askarruttavia asioita olivat lähinnä palkkaan, työtehtäviin ja työllistymiseen liittyvät asiat.

Keskiarvoksi päivän antoisuudesta tuli 8,2 eli hyvä ja info ennen vierailua koulussa arvioitiin 7,4 arvoiseksi. 58 % halusi päästä tutustumaan opiskeluun jollakin osastolla vielä tutustumispäivän jälkeenkin. Erityisesti toiveissa nousi esille matkailu ja ravitsemisalalan sekä kulttuurialan eri osastot.

Yksi kolmasosa oli sitä mieltä, että tutustumisella oli vaikutusta tähänhetkisiin jatkokoulutusajatuksiin, yksi kolmasosa oli sitä mieltä että ei ollut ja yksi kolmasosa ei osannut sanoa. 30 % vastaajista tutustuminen vahvisti aikaisempaa valintaa, 9 % se aiheutti pohtimista linjanvaihdosta ja 8 % prosentilla miettimistä vaihtaako lukioista ammatilliseen oppilaitokseen sekä 2 % mietti vaihtoa ammatillisesta lukioon. Syitä valinta-ajatuksien vahvistumiselle ja vaihtumiselle oli monenlaisia, mutta selkeimmin esille tuli tiedon lisääntyminen ja kiinnostuksen muuttuminen tutustumisen myötä. Myös erot lukion ja kaksoistutkinto-opintojen välillä olivat selkiytyneet.

Hyviä ja huonoja asioita, sekä parannusehdotuksia tuli laidasta laitaan, selkeimpinä esille nousivat hyvinä puolina: sai tehdä itse esim. letun paistaminen, erilaiset pelit, tiedon saanti ammatin sisällöstä. Huonoina puolina: ei annettu tietoa palkoista tai työllistymisestä, kiire, esittelijän epäselvä puhe tai esittelijän puuttuminen kokonaan. Joku kaipasi munkkia ja virvokkeita, joku taas totesi, että niitä olisi pitänyt olla tarjolla kaikilla osastoilla.

Parannusehdotuksina mainittiin selkeämmät ohjeet, penkkejä jos puhutaan pitkään, tarjoilut ja itse tekeminen, enemmän tietoa tulevista työtehtävistä ja vähemmän itse opiskelusta. Ruokailu tutustumisen yhteyteen, aiheuttaa turhaa hyppyyttämistä käydä omalla koululla syömässä. Mahdollisuus mennä jollekin osastolle myöhemmin esim. päiväksi tutustumaan. Tarkemmat vastaukset ja prosentit ovat liitteenä olevassa lomakkeessa (Liite 6)

5.3 Yhteisvalinnan jälkeen tehty kysely

Kolmas kysely tehtiin maaliskuussa heti yhteishaun jälkeen, vastaajia oli 84 kappaletta, tyttöjä 41 ja poikia 43 kappaletta. Tavalliseen lukioon haki 41 oppilasta eli 49 % vastaajista, 61 % heistä oli tyttöjä, kaksoistutkintoon eli IT-, Media tai matkailulukioon haki 16 oppilasta eli 19 %, heistä 31 % oli tyttöjä ja ammatilliseen oppilaitokseen haki 27 oppilasta eli 32 %, heistä 40 % oli tyttöjä.

Koulutusaloista suosituimpia tässä joukossa olivat tekniikan- ja liikenteen ala 20 hakijaa, sosiaali- ja terveystieteiden ala 8 hakijaa ja kulttuuriala 7 hakijaa. Sekä tekniikan- ja liikenteen, että kulttuurialan hakijoissa on mukana kaksoistutkinnon suorittajat.

Koulutusohjelmista suosituimpia olivat elektroniikka-asentaja (IT-lukio), lähihoitaja ja media-assistentti. Syksyn tutustumispäivällä vaikutusta valintoihin oli vastauksien perusteella lähinnä niin, että se herätti pohdintaa, mutta silti aikaisempi valinta piti (31 % vastaajista). Myös, ei mitään vaikutusta ja se vahvisti aikaisempaa päätöstäni saivat paljon mainintoja, kaikki vastaukset näkyvät tarkemmin taulukossa 2.

TAULUKKO 2 Tutustumispäivän vaikutus opiskeluvaihtoihin

Tutustumispäivän vaikutus valintoihin	%	vastaajista		
		kpl	tyttöjä	poikia
mietin muita vaihtoehtoja, mutta pitäydyin jo valitussa	31	26	14	12
ei mitään vaikutusta	27	23	11	12
se vahvisti aiempaa päätöstäni	24	20	10	9
en osaa sanoa	13	11	4	7
vaihdoin sen perusteella ensisijaista hakutoivetta	4	3	1	2
Muuta, mitä	1	1	1	0
yhteensä	100	84	41	43

Keväällä tutustumispäivästä nousi mieleen lähinnä mukavia ajatuksia, päivää mainitsi mukavaksi 24 vastaajaa eli 28 % ja yhtä monella oli mielessä päivän anti nimenomaan ammatteihin tutustumisen kannalta. Paras tapa tutustua oppilaitokseen oli vastaajista 40 % mielestä tutustumispäivät. Opinto-ohjauksen tunnit olivat parhaimpia 18 %

mielestä ja messut ja muut tapahtumat 17 % mielestä. Oppilaitoksen edustajan vierailu omalla koululla oli taas 15 % mielestä paras tapa.

Päätöksenteossa kun valittiin tuleva opiskelupaikka vaikutti kaikista eniten oma kiinnostus ammattialaan, peräti 27 % oli sitä mieltä. Loput vastaukset näkyvät alla taulukko 3.

TAULUKKO 3. Päätöksentekoon vaikuttavat asiat

Päätöksentekoon eniten vaikuttaneet asiat	%	vastaajista	
		kpl	tyttöjä poikia
keskustelut/keskustelut opinto-ohjaajan kanssa	13	22	8 14
oma kiinnostus ammattialaan	27	46	19 27
halua opiskella lukiossa ja sen jälkeen korkeasteella	20	33	20 13
en tiennyt mihin hakisin, niin menen lukioon	8	14	8 6
kaveri hakee samalle alalle	0	0	0 0
opiskelupaikka löytyy Kajaanista	13	22	14 8
vanhemmat/sisarukset yms. tuttava on alalla töissä tai opiskelevat alaa	4	6	2 4
tutustumispäivä KAO:n eri osastoille syksyllä	3	5	2 3
joku muu, mikä	7	11	8 3
tyhjiä	5	9	4 5
yhteensä	100	168	85 83

Viimeisessä kysymyksessä pyydettiin kertomaan sanallisesti niitä syitä, mitkä ovat aiheuttaneet hakutoiveen muuttumisen. Tähän oli vastattu lähinnä kertoen muutoksesta, jos sellainen oli tapahtunut, mutta syyt olivat usein jätetty mainitsematta. Vaihdot olivat joko yleensä kaksoistutkintojen välillä, tai lukioista kaksoistutkintoon ja muutaman amiksesta lukioon. Syitä olivat: mietintä pitkään vaihtoehtojen välillä, oli pakko tehdä joku päätös, ei haluttu vaihtaa paikkakuntaa (Kajaanista Sotkamoon). TET ja tutustumispäivä antoivat tietoa jostakin ammatista niin paljon, että vaihto oli helppo tehdä, kahdella olivat vanhemmat vaikuttaneet päätökseen, niin että molemmat hakivat lukioon. Lukion koettiin antavan myös enemmän mahdollisuuksia tulevaisuudessa. Kaikki vastaukset näkyvät liitteenä olevasta lomakkeesta. (Liite 6)

5.4 Yhteenveto tuloksista

Yhteenvetona tuloksista voidaan todeta seuraavaa. Ensimmäisessä kyselyssä tuli ilmi se, että hakutoiveet toisaalta olivat hyvin selkeitä mennäkö lukioon vai ammatilliselle

puolelle. Mutta koulutusalat ja tutkintonimikkeet eivät olleet kovin tuttuja. Myöskään alaa ei välttämättä ollut vielä valittuna.

Tutustumispäivän odotukset olivat vaihtelevia mutta eniten odotettiin tietoa kiinnostavista koulutusaloista, sen jälkeen toivottiin tasaisesti esittelyjä itse kokeillen ja tilaesittelyjä. Vastaajista peräti yksi kolmasosa ilmoitti tehneensä jatkokoulutusvalinnan jo 7. luokalla ja 8. luokalla sen oli tehnyt yksi viidesosa ja 9. luokalla vain reilu kymmenen prosenttia.

Päätöksentekoon eniten vaikuttaneita asioita oli oma kiinnostus ammattialaan, peräti 34 % vastaajista oli valinnut sen toiseksi vaihtoehdoksi, vastaajista oli yhtä paljon tyttöjä ja poikia. Seuraavaksi eniten päätöksenteossa painottui se että, opiskelupaikka löytyi Kajaanista. Nämä molemmat asiat ovat sellaisia, että tutustumispäivällä voidaan näihin liittyvää tietoa antaa ja vahvistaa opiskelupaikkaa miettivälle.

Toisen kyselyssä tärkeimmät tulokset olivat kokemukset tutustumispäivästä ja parannusehdotukset. Peräti 70 % vastaajista oli saanut ajatuksia tulevaisuuden suunnitelmiinsa ja 71 % oli sitä mieltä, että vierailu aika kohteissa oli sopivan mittainen. 46 % eli melkein puolet oli myös tyytyväisiä tutoreiden opastukseen. Kysymykseen mikä oli mielenkiintoisinta eri osastoilla, tuli vastaajista riippuen hyvin erilaisia osasto vaihtoehtoja, mutta selkeästi tyytyväisimpiä oltiin oltu osastoihin, joissa sai tehdä jotakin. Askarruttavia asioita olivat lähinnä palkkaan, työtehtäviin ja työllistymiseen liittyvät asiat.

Hyviä ja huonoja asioita, sekä parannusehdotuksia tuli laidasta laitaan, selkeimpinä esille nousivat hyvinä puolina: sai tehdä itse esim. letun paistaminen, erilaiset pelit, tiedon saanti ammatin sisällöstä. Huonoina puolina: ei annettu tietoa palkoista tai työllistymisestä, kiire, esittelijän epäselvä puhe tai esittelijän puuttuminen kokonaan. Joku kaipasi munkkia ja virvokkeita, joku taas totesi, että niitä olisi pitänyt olla tarjolla kaikilla osastoilla. Parannusehdotuksina mainittiin selkeämmät ohjeet, penkkejä jos puhutaan pitkään, tarjoilut ja itse tekeminen, enemmän tietoa tulevista työtehtävistä ja vähemmän itse opiskelusta. Ruokailua toivottiin tutustumisen yhteyteen, aiheuttaa turhaa hyppyttämistä käydä omalla koululla syömässä. Kiinnostusta oli myös mahdollisuuteen mennä jollekin osastolle myöhemmin esim. päiväksi tutustumaan.

Kolmas kysely tehtiin maaliskuussa heti yhteishaun jälkeen. Koulutusaloista suosituimpia olivat tekniikan- ja liikenteen ala 20 hakijaa, sosiaali- ja terveysala 8 hakijaa ja kulttuuriala 7 hakijaa. Sekä tekniikan- ja liikenteen, että kulttuurialan hakijoissa on mukana kaksoistutkinnon suorittajat. Koulutusohjelmista suosituimpia olivat elektroniikka-asentaja (IT-lukio), lähihoitaja ja media-assistentti. Syksyn tutustumispäivällä vaikutusta valintoihin oli vastausten perusteella lähinnä niin, että se herätti pohdintaa, mutta silti aikaisempi valinta piti (31 % vastaajista).

Keväällä tutustumispäivästä nousi mieleen lähinnä mukavia ajatuksia, päivää mainitsi mukavaksi 24 vastaajaa eli 28 % ja yhtä monella oli mielessä päivän anti nimenomaan ammatteihin tutustumisen kannalta. Paras tapa tutustua oppilaitokseen oli vastaajista 40 % mielestä tutustumispäivät. Opinto-ohjauksen tunnit olivat parhaimpia 18 % mielestä ja messut ja muut tapahtumat 17 % mielestä. Oppilaitoksen edustajan vierailu omalla koululla oli taas 15 % mielestä paras tapa.

Päätöksenteossa, kun valittiin tuleva opiskelupaikka vaikutti kaikista eniten oma kiinnostus ammattialaan, peräti 27 % oli sitä mieltä. Vaihdot olivat joko yleensä kaksoistutkintojen välillä, tai lukioista kaksoistutkintoon ja muutamana amiksesta lukioon. Syitä olivat: mietintä pitkään vaihtoehtojen välillä, oli pakko tehdä joku päätös, ei haluttu vaihtaa paikkakuntaa (Kajaanista Sotkamoon).

6 KEHITTÄMISEHDOTUKSET JA POHDINTA

6.1 Miten tutustumispäivää pitäisi kehittää?

Tässä tutkimuksesta voi päätellä seuraavia asioita tutustumispäivään liittyen. Päivällä on tarvetta, siltä odotettiin vaihtelevia asioita, mutta eniten eli neljäsosa vastaajista odotti teoria tietoa kiinnostavista koulutusaloista, sen jälkeen toivottiin tasaisesti esittelyjä itse kokeillen ja tilaesittelyjä. Tutustumispäivän järjestämisvuotta voisi miettiä, vastaajista peräti yksi kolmasosa ilmoitti tehneensä jatkokoulutusvalinnan jo 7. luokalla ja 8. luokalla sen oli tehnyt yksi viidesosa ja 9. luokalla vain reilu kymmenen prosenttia. Kolmasosa vastaajista ei muistanut päätöksentekoa tai ei ollut tehnyt vielä päätöstä. Tässä otoksessa tytöt olivat varhaisempia päätöksentekijöitä kuin pojat. 7. luokalla päätöksen tehneistä 2/3 oli tyttöjä ja ei muistaneita tai ei vielä päätöstä tehneistä 2/3 poikia.

Peräti 70 % vastaajista oli saanut ajatuksia tulevaisuuden suunnitelmiinsa eli tutustumispäivällä oli merkitystä tiedon antajana. Keskiarvoksi päivän antoisuudesta tuli 8,2 eli hyvä ja info ennen vierailua koulussa arvioitiin 7,4 arvoiseksi. Peruskouluissa pitää panostaa enemmän siihen, että nuorilla on tietämystä eri aloista ja koulutusohjelmista. Kysymykseen mikä oli mielenkiintoisinta eri osastoilla, tuli vastaajista riippuen hyvin erilaisia osasto vaihtoehtoja, mutta selkeästi tyytyväisimpiä oltiin oltu osastoihin, joissa sai tehdä jotakin. Lähes kaikki eli 95 % olivat päässeet haluamalleen alalle tutustumaan. Askarruttavia asioita olivat lähinnä palkkaan, työtehtäviin ja työllistymiseen liittyvät asiat.

Yksi kolmasosa oli sitä mieltä, että tutustumisella oli vaikutusta tämänhetkisiin jatkokoulutusajatuksiin, yksi kolmasosa oli sitä mieltä että ei ollut ja yksi kolmasosa ei osannut sanoa. Syitä valinta-ajatuksien vahvistumiselle ja vaihtumiselle oli monenlaisia, mutta selkeimmin esille tuli tiedon lisääntyminen ja kiinnostuksen muuttuminen tutustumisen myötä.

Hyviä ja huonoja asioita, sekä parannusehdotuksia tuli laidasta laitaan. Hyvinä puolina mainittiin mahdollisuus tehdä jotain tai esim. pelata. Huonoina puolina: ei annettu tietoa palkoista tai työllistymisestä, kiire, esittelijän epäselvä puhe tai esittelijän puuttuminen kokonaan. Parannusehdotuksina tuli; selkeämmät ohjeet, penkkejä jos puhutaan pitkään, tarjoilut ja itse tekeminen, enemmän tietoa tulevista työtehtävistä ja vähemmän itse opiskelusta. Ruokailu tutustumisen yhteyteen, aiheuttaa turhaa hyppyyttämistä käydä omalla koululla syömässä.

6. 2 Kehittämisehdotukset

Halusin tehdä tutustumispäivästä kehittämishankkeen, koska olen itse kahdesti osallistunut siihen peruskoulun oppilaiden kanssa ja useita kertoja ammatillisen puolen lehtorin ominaisuudessa. Varsinkin peruskoulukertoina mietin kovasti päivän mielekkyyttä ja rutiinimaisuutta. Miksi päivään ei panostettu ja miksi palautetta ei otettu tosissaan? Onko koko viikolla yleensä mitään merkitystä oppilaille ja heidän valintoihinsa.

Alusta asti oli selvää, että tutkimuskohteena olisivat Hauholan koulun oppilaat, koska olin itse toiminut siellä opinto-ohjaajana. Näin minulla oli helppo lähteä tekemään yhteistyötä koulun opinto-ohjaajien kanssa. Sain myös heiltä tukea työhöni ja hyviä vinkkejä työn toteuttamiseen.

Ennen tutustumispäivää pitää peruskouluissa pohjustaa hyvin nuorten tietämystä koulutaloista ja eri koulutusohjelmista. Koko tutustumispäivän anti voi mennä hukkaan jos kohde valitaan huonon pohjatiedon avulla. Vastauksissa ennen tutustumispäivää kävi ilmi, että koulutusohjelmat ja tutkintonimikkeet eivät olleet kovin tuttuja termejä peruskoulun yhdeksäsluokkalaisille. Peruskouluissa on myös hyvä selventää ammatillisen ja lukion koulutuksen erot, mutta myös monet yhteiset hyödyt esim. jatko-opintoihin tai opintojen tunnustamiseen liittyen.

Päivän aikana on hyvä miettiä tutustujille erilaista toimintaa, kuivat luennot luokkahuoneessa eivät olleet kovin suosittuja. Koska tämänikäiset ovat ”tarkkoja”, pitää tarjottavissakin olla tasapuolisuutta, se voi nuoren mielessä olla juuri se korsi joka kääntää ajatukset nurin tai vahvistaa päätöstä. Nuoret tykkäävät tehdä asioita, käsillä tekeminen on hyvää tutustuttamista ja vielä kun sen saa kotiin vietäväksi, niin se muistuttaa myöhemminkin tekijäänsä. Kuinka moni lukee oikeasti esitteitä myöhemmin.

Usein myös ajatellaan, että nuoret voivat tehdä asioita, joita aikuiset eivät enää kehtaa. Esimerkiksi oppilaiden juoksuttaminen kesken tutustumispäivää omalle koululle syömään (matkaa voi olla useita kilometrejä) on minusta turhaa hyppyyttämistä. Siinähan tuo tulisi kouluruokailukin tutuksi, kun ruoka tarjottaisiin ammatillisen puolen ruokalassa. Kustannukset saisi varmaa kohtuullisesti hoidettua laskutuksella.

Päivän jälkeen pitäisi ehdottomasti keskustella koulussa päivästä, eikä vain ottaa paperilla palautetta. Myös ne oppilaat, jotka halusivat tulla uudestaan jollekin osastolle, pitäisi ottaa tosissaan.

Tuloksiin olen tyytyväinen, tutkimuksessa saatiin todellisia tuloksia ja rakentavaa palautetta. Näitä tietoja tullaan käyttämään ja on jo käytettykin tulevien tutustumispäivien suunnittelussa.

LÄHTEET

Lerikkanen J.(toim.) 2006 Opinto-ohjauksen tarkoitus. Jyväskylä:Jyväskylän yliopistopaino,

Virtala, M. 2005. Lukion vai ammattikoulun kautta? Peruskoulun päättävien nuorten koulutusväylävalintojen perusteluja ja valintoihin liittyviä tulevaisuusorientaatioita. Laukaa : Kuhankosken erityisammattikoulu

Koulutus ja tutkimus 2007-2012, kehittämissuunnitelma, opetusministeriö
Yliopistopaino Helsinki 2008

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2008/liitteet/opm09.pdf?lang=fi>, viitattu 3.8.2008

Eeva-Liisa Mulari
Siltalantie 7
87850 PALTANIEMI
044-3256854

ANOMUS

2006-09-17

Martti Niemi
Tulosalueen johtaja
Kajaanin kaupungin sivistyspalvelukeskus

KYSELY HAUHOLAN KOULUN OPISKELIJOILLE YHTEISVALINTAAN VAIKUTTAVISTA ASIOISTA

TAUSTAA

Opiskelen Jyväskylän ammatillisessa opettajankoulutuslaitoksessa opinto-ohjaajaksi. Työskentelen Kainuun ammattiopiston Seppälän toimipaikassa puutarhaopettajana. Opiskeluun liittyvänä kehittämishankkeena olen suunnitellut tehdä kyselyn KAO:n vuosittain järjestämän ysien tutustumispäivän vaikutuksesta 9. luokkalaisten koulutusvalintoihin ja päivän palautteesta. Koska olen työskennellyt vuoden Hauholan koulussa opinto-ohjaajana, haluaisin tehdä kyselyn sen koulun yhdeksäsluokkalaisille.

TUTKIMUKSEN KÄYTÄNNÖN TOTEUTUS

Kysely suoritettaisiin kahdessa erässä, ennen ysien tutustumispäivää selvitettäisiin sen hetkisiä koulutushaaveita ja odotuksia tutustumispäivästä. Toisella kyselyllä keväällä selvitetään todelliset valinnat. Oppilaiden nimiä ei missään vaiheessa kysytä ja jaottelu tulee olemaan lähinnä luokkaa tytöt/pojat, lukio/ammattilliseen kouluun menijät. Tutkimuksen raportti valmistuu syksyyn 2007 mennessä.

TUTKIMUKSEN TAVOITE

Tällä tutkimuksella haluan selvittää seuraavat asiat:

1. Kuinka suuri merkitys tutustumispäivällä on valintoihin
2. Missä KAO päivän aikana onnistui
3. Mitä kehittämiskohteita tulee esille
4. Tulevaisuuden tutustumispäivän toteuttamismalleja

YHTEISTYÖ HAUHOLAN KOULUN KANSSA

Olen alustavasti keskustellut asiasta Hauholan koulun rehtorin Arto Koskivirran ja vararehtori/opinto-ohjaaja Maija Rissasen kanssa ja he ovat suostuneet tutkimuksen tekemiseen.

Ystävällisin terveisin

Eeva-Liisa Mulari

KYSELY KOULUTUSVALINNOISTA JA TUTUSTUMISPÄIVÄSTÄ

1. Olen tyttö poika

2. Olen ajatellut hakea kevään yhteisvalinnassa

lukioon

en tiedä vielä

ammatilliseen kouluun

johonkin muualle,
minne _____

Jos vastasit lukioon, voit siirtyä suoraan kysymyksen 4.

3. Mille koulutuslalle olet ajatellut ensisijaisesti hakea (vastaa vaikka et olisi vielä varma)

matkailu- ja ravitsemisala

tekniikan- ja liikenteenala

sosiaali- ja terveysala (nykyisin hyvinvointiala)

kaupan- ja hallinnonala

luonnonvara-ala

kulttuuriala

en tiedä vielä

Osaatko sanoa, mikä koulutusohjelma/ammatti?

(esim. auton asentaja, lähihoitaja, artesaani, datanomi jne.)

4. Mitä odotat tutustumispäivältä Kainuun ammattiopistoon? (rastita 2 tärkeintä)

teoriatietoa minua kiinnostavista koulutusaloista

koulutusalan esittelyä itse kokeillen

koulutusalan tilojen esittelyä

mukavaa yhdessäoloa kavereiden kanssa

en osaa sanoa

Muuta, mitä _____

5. Millaisia ajatuksia sinulla on ennen tutustumispäivää sen sisällöstä?

6. Muistako milloin olet tehnyt päätöksen siitä, mihin haet peruskoulun jälkeen opiskelemaan?

- 9. luokalla
- 8. luokalla
- 7. luokalla tai aiemmin
- en muista/en ole tehnyt vielä päätöstä

7. Mitkä asiat painavat eniten päätöksenteossa, kun valitset tulevaa koulutuspaikka?

(rastita 2 tärkeintä)

- oma kiinnostus ammattialaan
 - haluan opiskella lukiossa ja sen jälkeen korkea-asteella
 - en tiennyt mihin hakisin, niin menen lukioon
 - kaveri hakee samalle alalle
 - opiskelupaikka löytyy Kajaanista
 - vanhemmat/sisarukset yms. tuttava on alalla töissä tai koulussa
 - joku muu, mikä? _____
- _____
- en ole miettinyt asiaa

Kiitos vastauksestasi, palaamme asiaan keväällä, kun valinnat on tehty.

Jos vastasit ei, siirry kohtaan 13.

11. Vierailu

_____ vahvasti aikaisempaa valinta-ajatustani

_____ sai minut harkitsemaan koulutuspaikan vaihtamista, niin että

_____vaihdan ammatillisella puolella eri linjalle

_____vaihdan lukiosta ammatilliselle puolelle

_____vaihdan ammatilliselta lukioon

12. Kerro lyhyesti, mikä ovat keskeisimmät syyt valinta-ajatuksen vahvistumiselle/ ajatuksen vaihtamiseen?

13. Kerro omin sanoin mitkä asiat jäivät mieleesi vierailulta, niin hyvät kuin huonot asiat, mitä parannusehdotuksia sinulla on päivään liittyen?

Kiitos vastauksistasi!

KYSELY KOULUTUSVALINNOISTA JA TUTUSTUMISPÄIVÄSTÄ

1. Olen tyttö poika
2. Hain kevään yhteisvalinnassa ensisijaisesti
 lukioon ammatilliseen oppilaitokseen
 hain muualle, minne _____

Jos vastasit lukioon, voit siirtyä suoraan kysymykseen 4.

3. Mille koulutusalueelle hait (tässä on käytetty alojen vanhoja nimiä)

☐	matkailu- ja ravitsemisala
☐	tekniikan- ja liikenteenala
☐	sosiaali- ja terveysala (nykyisin hyvinvointiala)
☐	kaupan- ja hallinnonala
☐	luonnonvara-ala
☐	kulttuuriala
☐	muu, mikä _____

Mihin koulutusohjelmaan/ammattiin ensisijaisesti hait?
 (esim. auton asentaja, lähihoitaja, artesaani, datanomi jne.)

4. Oliko syksyllä järjestetyllä KAO:n tutustumispäivällä vaikutusta valintaan?

☐	se vahvisti aiempaa päätöstäni
☐	vaihdoin sen perusteella ensisijaista hakutoivetta
	mistä? _____ mihin? _____
☐	ei mitään vaikutusta
☐	mietin muita vaihtoehtoja, mutta pitäydyin jo valitussa
☐	en osaa sanoa
☐	Muuta, mitä _____

5. Millaisia ajatuksia sinulla on nyt KAO:n tutustumispäivästä?

6. Mikä on mielestäsi paras tapa tutustua eri koulutusvaihtoehtoihin? rastita 2 tärkeintä

☐	opinto-ohjauksen tunnit
☐	oppilaitoksen edustaja käy peruskoulussa vierailulla
☐	tutustuminen oppilaitokseen (tutustumispäivät)
☐	messut ja muut tapahtumat
☐	itsenäinen tiedonhankinta esim. netin avulla
☐	joku muu, mikä _____

7. Mitkä asiat painoivat eniten päätöksenteossa, valitessasi tulevaa koulutuspaikkaa?
rastita 2
tärkeintä

☐	keskustelut/keskustelut opinto-ohjaajan kanssa
☐	oma kiinnostus ammattialaan
☐	halua opiskella lukiossa ja sen jälkeen korkea-asteella
☐	en tiennyt mihin hakisin, niin menen lukioon
☐	kaveri hakee samalle alalle
☐	opiskelupaikka löytyy Kajaanista
☐	vanhemmat/sisarukset yms. tuttava on alalla töissä tai opiskelevat alaa
☐	tutustumispäivä KAO:n eri osastoille syksyllä
☐	joku muu, mikä? _____

8. Jos olet 9. luokan aikana vaihtanut hakutoivettasi/tulevaa ammattialaa, niin kerro omin sanoin **mistä vaihdot mihin** ja **miksi**? Tapahtuiko jotakin merkittävää esim. TET-jaksolla, joka sai sinut vaihtamaan hakutoivettasi?

Kiitos vastauksestasi, toivottavasti pääset ensisijaiseen hakupaikkaasi!

KYSELY KOULUTUSVALINNOISTA JA TUTUSTUMISPÄIVÄSTÄ

	<u>%</u>	<u>kpl</u>		<u>kpl</u>	<u>%</u>
1.					
Olen	55	47	tyttö	38	45
					poika

2. Olen ajatellut hakea kevään yhteisvalinnassa

	<u>%</u>	<u>kpl</u>	<u>t</u>	<u>p</u>	
	56	48	29	19	lukioon
	28	23	14	9	ammattilliseen kouluun
	16	14	4	10	en tiedä vielä
	0	0			johonkin muualle, minne_____

t= tyttöjä
p=poikia

Jos vastasit lukioon, voit siirtyä suoraan kysymykseen 4.

3. Mille koulutusalueelle olet ajatellut ensisijaisesti hakea (vastaa vaikka et olisi vielä varma)

	<u>%</u>	<u>kpl</u>	<u>t</u>	<u>p</u>	
	11	9	8	1	matkailu- ja ravitsemisala
	13	11	2	9	tekniikan- ja liikenteenala
	4	3	3	0	sosiaali- ja terveysala (nykyisin hyvinvointiala)
	4	3	2	1	kaupan- ja hallinnonala
	1	1	0	0	luonnonvara-ala
	2	2	2	0	kulttuuriala
	16	14	5	9	en tiedä vielä
	49	42	24	18	ei vastannut

t= tyttöjä
p=poikia

Osaatko sanoa, mikä koulutusohjelma/ammatti?

(esim. autonasentaja, lähihoitaja, artesaani, datanomi jne.)

sisustusala, tarjoilija, kokki, lähihoitaja, puupuoli, kemisti, kirvesmies, autonasentaja,

4. Mitä odotat tutustumispäivältä Kainuun ammattiopistoon? (rastita 2 tärkeintä)

	<u>%</u>	<u>kpl</u>	<u>t</u>	<u>p</u>	
	25	37	27	10	teoriatietoa minua kiinnostavista koulutusaloista
	22	33	20	13	koulutusalan esittelyä itse kokeillen
	18	27	19	8	koulutusalan tilojen esittelyä
	18	28	12	16	mukavaa yhdessäoloa kavereiden kanssa
	15	23	9	14	en osaa sanoa
	2	1	0	1	Muuta, mitä_____

t= tyttöjä
p=poikia

5. Millaisia ajatuksia sinulla on ennen tutustumispäivää sen sisällöstä?

Millaista on opiskella ja olla ammatikoulussa 6 kpl, kiva päivä 9 kpl, ei mitään

odotuksia 11 kpl, tietoa ammasteista 15 kpl, kierrellä 5 kpl, saa olla pois koulusta 2 kpl,

tylsää 2kpl

6. Muistako milloin olet tehnyt päätöksen siitä, mihin haet peruskoulun jälkeen opiskelemaan?

<u>%</u>	<u>kpl</u>	<u>t</u>	<u>p</u>		t= tyttöjä
12	10	6	4	9. luokalla	p=poikia
18	15	13	2	8. luokalla	
34	29	21	8	7. luokalla tai aiemmin	
33	28	9	19	en muista/en ole tehnyt vielä päätöstä	
3	3	1	2	ei vstannut	

7. Mitkä asiat painavat eniten päätöksenteossa, kun valitset tulevaa koulutuspaikka?

(rastita 2 tärkeintä)

<u>%</u>	<u>kpl</u>	<u>t</u>	<u>p</u>		t= tyttöjä
34,5	58	31	27	oma kiinnostus ammattialaan	p=poikia
15	26	19	7	haluan opiskella lukiossa ja sen jälkeen korkea-asteella	
10	17	9	8	en tiennyt mihin hakisin, niin menen lukioon	
0,5	1	1	0	kaveri hakee samalle alalle	
17	29	18	11	opiskelupaikka löytyy Kajaanista	
1	2	1	1	vanhemmat/sisarukset yms. tuttava on alalla töissä tai koulussa	
5	8	5	3	joku muu, mikä?_____	
7	12	6	6	en ole miettinyt asiaa	
10	17	7	10	tyhjiä	

PALAUTEKYSELY VIERAILUSTA KAINUUN
AMMATTIOPISTOON

1. Saitko uusia ajatuksia tulevaisuuden suunnitelmiisi? 70 % kyllä
30 % en
2. Vierailu yhteen kohteeseen oli 14 % liian pitkä 72 % sopiva 14 % liian lyhyt
3. Miten tutorit opastivat 46 % hyvin 40 % no joo 14 % ei kehumista
4. Mikä oli mielenkiintoisinta?
Marata –osastot, letut, pelit 13 kpl kulttuuriala 13 kpl, muut osastot saivat yksittäisiä mainintoja
5. Pääsitkö tutustumaan haluamaasi kohteeseen? 95 % kyllä 5 % en
6. Mikä jäi askarruttamaan? Mielen päälle jäi mm. palkka, työllistyminen ja työtehtävät oli mainittu useassa paperissa. Yksittäisiä mainintoja tuli mm. opiskelun sisältö, pääsykokeiden kysymykset, mitä muuta tehdään kuin ruokaa, onko Timperissä tavallisia oppitunteja jne. 25 vastaajalla ei ollut jäänyt mitään askarruttamaan.
7. Miten antoisa päivä oli? Arvioi asteikolla 4 – 10 ka 8,2
8 ja 9 oli 80 % vastauksissa, 4 ei yhtään ja 5 vain yksi.
8. Saitko mielestäsi omassa koulussasi etukäteen tarpeeksi tietoa vierailun kohteesta?
Arvioi asteikolla 4 – 10 ka 7,4 7 ja 8 oli 68 % vastauksista, 4 tuli 5 ja 5 tuli 8 kappaletta.
9. Haluaisitko päästä lähemmin tutustumaan opiskeluun jollakin osastolla?
58 % kyllä 42 % en
- Jos vastasit kyllä, niin millä osastolla?
Osastoina oli mainittu kultturi, marata, IT-lukio, yli kymmenellä ja loppuilla oli 15 mainintaa.
10. Oliko vierailulla vaikutusta tämänhetkisiin koulutusvalinta ajatuksiisi?
33 % kyllä 32 % ei 35 % en osaa sanoa
- Jos vastasit ei, siirry kohtaan 13.

11. Vierailu

30 % vahvasti aikaisempaa valinta-ajatustani

19 % sai minut harkitsemaan koulutuspaikan vaihtamista, niin että

9 % vaihdan ammatillisella puolella eri linjalle

8 % vaihdan lukiosta ammatilliselle puolelle

2 % vaihdan ammatilliselta lukioon

12. Kerro lyhyesti, mikä ovat keskeisimmät syyt valinta-ajatuksen vahvistumiselle/ajatuksen vaihtamiseen?

Syitä valinta-ajatuksien vahvistumiselle ja vaihtumiselle li monenlaisia, mutta selkeimmin esille tuli tiedon lisääntyminen ja kiinnostuksen muuttuminen. Myös erot lukion ja kaksoistutkinto-opintojen välillä olivat selkiytyneet. Enemmän tietoa alasta ja koulutuksesta 7 kpl, lukioon meno tuntui oikealta 4 kappaletta, alkoi kiinnostaa enemmän, kun näki mitä tehdään 4 kpl, ala tuntui aivan omalta 3 kpl, erot eri kaksoistutkintojen välillä tulivat selkeämmäksi.

13. Kerro omin sanoin mitkä asiat jäivät mieleesi vierailulta, niin hyvät kuin huonot asiat, mitä parannusehdotuksia sinulla on päivään liittyen?

sai tehdä itse esim. letun paistaminen, erilaiset pelit, tiedon saanti ammatin sisällöstä. huonoina puolina: ei annettu tietoa palkoista tai työllistymisestä, kiire, esittelijän epäselväpuhe tai puuttuminen kokonaan. Joku kaipasi munkkia ja virvokkeita, joku taas totesi, että niitä olisi pitänyt olla tarjolla kaikilla osastoilla.

Parannusehdotuksina mainittiin selkeämmät ohjeet, penkkejä jos puhutaan pitkään, tarjoilut ja itse tekeminen, enemmän tietoa tulevista työtehtävistä ja vähemmän itse opiskelusta. Ruokailu tutustumisen yhteyteen, aiheuttaa turhaa hyppyttämistä käydä omalla koululla syömässä. Mahdollisuus mennä jollekin osastolle myöhemmin esim. päiväksi tutustumaan.

Kiitos vastauksistasi!

KYSELY KOULUTUSVALINNOISTA JA TUTUSTUMISPÄIVÄSTÄ

	<u>%</u>	<u>kpl</u>		<u>%</u>	<u>kpl</u>
1.					
Olen	49	41	tyttö	51	43
					poika

2. Hain kevään yhteisvalinnassa ensisijaisesti

	<u>%</u>	<u>kpl</u>	<u>t</u>	<u>p</u>		
	49	41	25	16	lukioon	t= tyttöjä
	32	27	11	16	ammattilliseen oppilaitokseen	p=poikia
	19	16	5	11	hain muualle, minne, kaksoistutkinto	
	100	84	41	43		

Jos vastasit lukioon, voit siirtyä suoraan kysymykseen 4.

3. Mille koulutuslalle hait (tässä on käytetty alojen vanhoja nimiä)

	<u>%</u>	<u>kpl</u>	<u>t</u>	<u>p</u>		
	2	2	0	2	matkailu- ja ravitsemisala	t= tyttöjä
	25	21	3	18	tekniikan- ja liikenteenala	p=poikia
	10	8	8	0	sosiaali- ja terveysala (nykyisin hyvinvointiala)	
	1	1	1	0	kaupan- ja hallinnonala	
	2	2	1	1	luonnonvara-ala	
	11	9	3	6	kulttuuriala	
	0	0	0	0	muu, mikä	
	51	43	16	27	yhteensä	

Mihin koulutusohjelmaan/ammattiin ensisijaisesti hait?

(esim. auton asentaja, lähihoitaja, artesaani, datanomi jne.)

media-assistentti 4, , turvallisuusala, LVI-asentaja 2, talonrakentaja 3,

autoasentaja 2, , elektroniikka-asentaja 11, hevostenhoitaja 1

koneistaja 1, sähköasentaja 3, ravintolakokki 2, datanomi 1, maaseutuyrittäjä 1

merkonomi 1, artesaani 1, pop-jazz-muusikko 1 lähihoitaja 7

4. Oliko syksyllä järjestetyllä KAO:n tutustumispäivällä vaikutusta valintaan? t= tyttöjä

	<u>%</u>	<u>kpl</u>	<u>t</u>	<u>p</u>		
	24	20	10	10	se vahvisti aiempaa päätöstäni	p=poikia
	4	3	1	2	vaihdoin sen perusteella ensisijaista hakutoivetta	

27	23	11	12	ei mitään vaikutusta
31	26	14	12	mietin muita vaihtoehtoja, mutta pitäydyin jo valitussa
13	11	4	7	en osaa sanoa
1	1	1	0	Muuta, mitä en ollut tutustumispäivässä
100	84	41	43	

5. Millaisia ajatuksia sinulla on nyt KAO:n tutustumispäivästä?

mukava päivä 24 kpl, sai tutustua ammatteihin 24 kpl, en muista 10 kpl,
varmisti ajatukset 5, ei mitään 7 kpl, ei kiinnostanut 7 kpl,
enemmän aikaa 3 kpl, ei hyvin järjestetty 4 kpl, pääsi pois koulusta 1,
hyödyllinen 1
kpl

6. Mikä on mielestäsi paras tapa tutustua eri koulutusvaihtoehtoihin? rastita 2 tärkeintä

<u>%</u>	<u>kpl</u>	<u>t</u>	<u>p</u>		t= tyttöjä
18	31	13	18	opinto-ohjauksen tunnit	p=poikia
15	25	9	16	oppilaitoksen edustaja käy peruskoulussa vierailulla	
41	68	36	32	tutustuminen oppilaitokseen (tutustumispäivät)	
11	18	14	4	messut ja muut tapahtumat	
8	13	7	6	itsenäinen tiedonhankinta esim. netin avulla	
2	4	1	3	joku muu, mikä	
5	9	2	7	tyhjiä vastauksia	
100	168	82	86		

7. Mitkä asiat painoivat eniten päätöksenteossa, valitessasi tulevaa koulutuspaikkaa?
rastita 2
tärkeintä

<u>%</u>	<u>kpl</u>	<u>t</u>	<u>p</u>	
13	22	8	14	keskustelut/keskustelut opinto-ohjaajan kanssa
27	46	19	27	oma kiinnostus ammattialaan
20	33	20	13	halua opiskella lukiossa ja sen jälkeen korkea-asteella
8	14	8	6	en tiennyt mihin hakisin, niin menen lukioon
0	0	0	0	kaveri hakee samalle alalle
13	22	14	8	opiskelupaikka löytyy Kajaanista
4	6	2	4	vanhemmat/sisarukset yms. tuttava on alalla töissä tai opiskelevat
3	5	2	3	tutustumispäivä KAO:n eri osastoille syksyllä

7	11	8	3	joku muu, mikä
5	9	4	5	tyhjiä vastauksia
<u>100</u>	<u>168</u>	<u>85</u>	<u>83</u>	

8. Jos olet 9. luokan aikana vaihtanut hakutoivettasi/tulevaa ammattialaa, niin kerro omin sanoin **mistä vaihdot mihin** ja **miksi**? Tapahtuiko jotakin merkittävää esim. TET-jaksolla, joka sai sinut vaihtamaan hakutoivettasi?

kaksoistukinnosta toiseen, lukiosta kaksoistutkintoon

asioita mietitty pitkään ja joku valinta tehtävä

ei haluttu toiselle paikkakunnalle opiskelemaan

tutustumispäivänä sai tietoa niin hyvin jostain ammatista, että valinta oli helppo tehdä

lukio antaa enemmän vaihtoehtoja tulevaisuudessa